

6. Советское трудовое право: учебник / [Пашков А.С., Хрусталёв Б.Ф., Смирнов О.В. и др.]. – М.: Юрид. лит., 1988. – 427 с.
7. Советское трудовое право: [учебное пособие для профсоюзных вузов / Под общ. ред. О.В.Смирнова]. – М.: Профиздат, 1991. – 352 с.
8. Пилипенко П.Д. Про участь профспілок у трудових правовідносинах у світлі Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» / П.Д. Пилипенко // Право України. – 2000. – № 9. – С.81–83, 90.
9. Лебедев В.М. Есть ли институт представительства в трудовом праве? / В.М. Лебедев // Правовые проблемы укрепления российской государственности: Сб.ст. Под ред. В.М. Лебедева. – Томск, 2002. – Ч. 12. – С. 258.
10. Прокопенко В. И. Правовые отношения комитета профсоюза с администрацией социалистического предприятия / В.И. Прокопенко. – К.: Издательское объединение «Вища школа», 1977. – 160 с.
11. Трудовое право России: [учебник для вузов / Отв. ред. Лившиц Р.З., Орловский Ю.П.]. – М.: Юрид. лит, 1998. – 427 с.
12. О свободе ассоциации и защите права на организацию: Конвенция № 87 1948 года // Конвенции и рекомендации, принятые Международной Конференцией труда, 1919–1956. Том I. – Международное Бюро Труда. – Женева, 1991. – С. 859–864.
13. Киселев И.Я. Трудовое право в условиях рыночной экономики: опыт стран Запада / И.Я. Киселев. – М.: Юрид. лит., 1992. – 472 с.
14. Золотухіна Л.О. Договірні форми реалізації соціально-економічних прав та інтересів працівників в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук: спец. 12.00.05 «трудове право; право соціального забезпечення» / Л.О. Золотухіна. – Х., 2007. – С. 8.
15. Сыроватская Л.А. Трудовое право / Л.А. Сыроватская. – М.: Юрид. лит., 1998. – 437 с.
16. Лосица И.А. Коллективный договор в условиях перехода к рыночной экономике: дисс. канд. юрид. наук: 12.00.05 / Лосица И.А. – Х., 1997. – 205 с.
17. Нуртдинова А.Ф. Коллективно-договорное регулирование трудовых отношений: теоретические проблемы: дисс. докт.юрид.наук: 12.00.05 Нуртдинова А.Ф. – М., 1998. – С. 123.
18. Трудовое право России: [учебник / Под ред. А.С. Пашкова]. – СПб., 1993. – С. 85.
19. Аكوпова Е.М. Договоры о труде / Аكوпова Е.М., Еремина С.Н. – Ростов-на-Дону. – 1995. – С. 184.
20. Конвенція про застосування принципів на організацію і на ведення колективних переговорів № 98 1949 р. // Інформаційний бюлетень Міністерства праці України «Людина і праця». – 1994. – № 9–10

Раковська Ю.В., ОНЮА

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДЕТЕРМІНАЦІЇ ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Торговля людьми в современном обществе превратилась в социальную болезнь, от которой страдают как развитые государства, так и государства, которые развиваются. Бедность, сегрегация на рынке труда, дискриминация, ограниченный доступ определенных групп населения к эффективной занятости, образованию, социальной защите, медицинскому обслуживанию непосредственным образом влияют на распространение торговли людьми. Поэтому важна выработка мер, способов нейтрализации, ограничения действия социально-экономических детерминант распространения торговли людьми.

Trafficking in modern society has become a social disease which influences both developed nations and developing states. Poverty, segregation in the labor pool, discrimination, limited access of certain population groups to the effective employment, education, social security, medical services affect directly the spread of trafficking. Thus it is important to develop measures, ways in order to neutralize and limit socio-economic determinants of human trafficking spreading.

Постановка проблеми. Торгівля людьми – багатогранне явище, що розвивається, набуває нових форм і змінюється разом з економічною, культурною, політичною глобалізацією і трудовою мобільністю, науково-технічним прогресом, бідністю, економічними і політичними змінами, акультурацією, ескалацією злочинності, політичною корупцією.

Визначити, які причини розповсюдження торгівлі людьми є домінуючими – неможливо. Це пов'язано з тим, що кожна країна має свій економічний, соціальний, політичний стан, який чи стримує, чи сприяє розповсюдженню торгівлі людьми, але, однозначно, цим явищем уражені всі країни світу.

Аналіз останніх досліджень і невирішені проблеми. Проблемам соціально-економічної детермінації торгівлі людьми надається все більше уваги фахівцями в Україні та за її межами, оскільки, між соціально-економічними детермінантами та торгівлею людьми існує безпосередній зв'язок. Зокрема, останнім часом окремим аспектам вказаної проблематики були присвячені праці Л.С. Кобелянської, Ю.М. Галустьяна, Е.М. Лібанової, Л.В.Чеханюк, К.Б.Левченко та ін. Міжнародні організації (МОМ, МОП, Ла-Страда, Гельсінська спілка з прав людини) також у своїх звітах неодноразово звертали увагу урядів держав на вплив соціальних, економічних детермінантів на поширення торгівлі людьми. У зв'язку з цим виникає необхідність проведення комплексних і системних досліджень соціально-економічних детермінантів торгівлі людьми.

Метою статті є аналіз соціально-економічних детермінантів торгівлі людьми. **Завдання статті:** 1) дослідити бідність як фактор поширення торгівлі людьми; 2) розглянути питання «фемінізації бідності» у взаємозв'язку з торгівлею жінками; 3) визначити взаємозалежність між бідністю як основним фактором поширення торгівлі людьми та обмеженим доступом до якісної освіти, охорони здоров'я, більш низьким рівнем життя, недоступністю сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та іншим; 4) запропонувати шляхи нейтралізації або обмеження впливу соціально-економічних факторів на поширення торгівлі людьми.

Виклад основного матеріалу. Торгівля людьми набула поширення на території України на фоні соціально-економічних проблем, які виникли у результаті розпаду СРСР у 1991 році. Розпад централізованої економіки, відміна державних субсидій, приватизація державних підприємств призвели до утворення економіки перехідного періоду, яка характеризувалася зростанням рівня бідності, високим рівнем безробіття та різким падінням заробітної плати.

Основою і першочерговою причиною работоргівлі є нерівномірність соціально-економічного розвитку в окремих регіонах та країнах світу. Міжнародні фінансові інститути у реалізації своєї економічної політики вимагають від країн, що розвиваються, обмеження фінансування соціальних, культурних програм та залучення коштів для проведення структурних реформ.

Соціально-економічна природа торгівлі людьми пов'язана з поширенням бідності, сегрегацією на ринку праці, обмеженістю доступу численних контингентів населення до ефективної зайнятості, освіти, соціального захисту та інших ресурсів.

Соціальна нерівність проявляється на всіх етапах і у всіх сферах суспільного життя. Суспільство розколося на два протилежних табори: на багатих і бідних. Представники багатого стану намагаються ще більше збагатитися, а бідні намагаються приєднатися до класу багатих. Для деяких представників суспільства не є важливим, яким способом та у результаті яких жертв вони стануть багатими [20].

Бідність та багатство – відносні поняття, які призводять до використання таких схем міграції та торгівлі людьми, при яких жертв переміщують із умов крайньої бідності в умови, де їх бідність відчувається не так гостро [14, с. 172].

Саме крайні форми убогості, як матеріальної, так і духовної, слабкість соціальних інституцій, жорстоке поводження з жінками і дітьми, бажання швидкої наживи, дискримінація жінок, національні особливості породжують віктимну схильність певних осіб ставати жертвами торгівлі людьми.

У країнах з «помірною» бідністю, до яких належать Македонія, Сербія, Хорватія, Албанія, Росія, Україна й Казахстан, бідність в основному є осередковою й зачіпає окремі категорії – молодь, сільських жителів і населення невеликих міст, неповні сім'ї з малими дітьми.

Рівень безробіття жінок із повною вищою освітою є трохи вищим порівняно із рівнем безробіття чоловіків, які належать до відповідної категорії. Водночас, рівень безробіття жінок без вищої освіти є нижчим за рівень безробіття чоловіків з аналогічним рівнем освіти, що можна пояснити двома причинами: жінки погоджуються на будь-яку роботу, не маючи достатнього рівня освіти, або ж вони реалізуються у ролі домогосподарки [6, с. 9].

Єдиним чинником, що може позитивно вплинути на ситуацію з бідністю у домогосподарстві, є наявність вищої освіти, принаймні, в одного з членів домогосподарства. Так, у домогосподарствах, що мають у своєму складі, принаймні, одну особу з повною вищою освітою, рівень бідності в 1,6 рази поступається середньоукраїнському значенню. Таким чином, високий рівень освіти виступає чи не єдиним фактором захисту від ризику бідності [6, с. 62].

Якщо 5–8 років тому головним чинником було безробіття, сьогодні і жінки, і експерти наголошують не стільки на безробітті, як причині бідності, скільки – дуже низьких заробітках, які не дотягують до межі бідності навіть за висококваліфіковану працю (лікарі, медичні працівники, вчителі, серед яких абсолютна більшість – жінки), що спричинює у своєму наслідку бідність, безперспективність, безвихідність [11, с. 34–39].

А тому специфічною ознакою бідності в Україні стала бідність зайнятого населення, що можна пояснити низькою оплатою праці та взагалі низьким рівнем доходів тих, хто працює.

Чисельність «працюючих бідних» (людей, що заробляють менше \$2 в день на кожного члена сім'ї) може зрости до 1.4 млрд. чоловік (це 45% всіх зайнятих у світі). Доля незахищених зайнятих (працівники, які не

підпадають під програми соціального забезпечення, що захищають від втрат доходів у періоди економічної скрути, – це можуть бути дрібні бізнесмени або працівники родинних фірм – Washington Profile) у 2009 році може значно збільшитися і, в самому гіршому випадку, досягти 53 % усього зайнятого населення [3].

Низька заробітна плата не сприяє підвищенню самооцінки особи, її добробуту, самореалізації, духовному зростанню. Так, розмір середньомісячної заробітної плати у країнах СНД складає: Росія – 360,7 євро, Білорусь – 228,7 євро, Україна – 181,8 євро, Молдова – 117,7 євро, Таджикистан – 34,5 євро. Мінімальна заробітна плата в євро за місяць становить в Люксембурзі – 1570, Ірландії – 1403, Великобританії – 1361, Польщі – 246, Литві – 174, Болгарії – 92, Україні – 64,4 [15, с.8]. Викладене свідчить, що рівень заробітної плати в Україні не дає можливості громадянам задовольняти свої потреби, інтереси, розвиватися фізично та духовно.

А оплата праці за один відпрацьований час у 2005 році у Білорусії складав у середньому 1,3 долара США, Казахстані – 1,8, Росії – 2,0, Україні – 1,1 долара США. Для порівняння: у 2004 році у Великобританії – 18,6, Литві – 2,7, США – 15,7, Швеції – 16,6 долара США [12, с. 176].

Прибуваючи з країн, де статус жінок першочергово низький у країни-призначення, жінки стають проститутками або ж залучаються до мережі торгівців людьми. У них немає рівних з чоловіками шансів у системі освіти і працевлаштування, але їх заробіток у більшості випадків – основне джерело доходу у сім'ї [21, с. 1–19].

Серед опитаних більшість жінок (182) та чоловіків (131) зауважували, що основною причиною виїзду за кордон є низька заробітна плата, а 89 жінок та 48 чоловіків – соціальна незахищеність в Україні (результати проведеного автором опитування).

Переважає більшість потенційних мігрантів (87%) вірять, що міграція покращить їх фінансове становище. 56,5% впевнені, що закордонний досвід забезпечить їм кращі можливості працевлаштування після повернення в Україну [6, с. 60]. Лише 15% потенційних мігрантів планують обіймати посади некваліфікованих робітників (тоді як 40 % мігрантів, що повернулися в Україну, виконували некваліфіковану роботу за кордоном), 41% планують бути кваліфікованими робітниками (приблизно стільки ж мігрантів, що повернулися, були кваліфікованими робітниками за кордоном) і 18% збираються працювати як спеціалісти (порівняно з 10% мігрантів, що повернулися) [17]. Близько половини потенційних мігрантів з вищою освітою планують обіймати за кордоном посади спеціалістів або керівників.

В Україні спостерігається унікальне явище обвального зниження рівня життя тієї частини населення, що за світовими стандартами відноситься до «середнього класу».

За рахунок скорочення «середнього» прошарку збільшилася частка «малозабезпечених». Це та група населення, доходів якої вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей. Питома вага цієї категорії населення збільшилася з 31% (лютий 2008 р.) до 46% (лютий 2009 р.). Удвічі зросла питома вага «бідних» – тих, хто ледве

зводить кінці з кінцями, кому грошей не вистачає навіть на необхідні продукти. У лютому 2008 р. частка цієї категорії респондентів становила 9 %, а в лютому 2009 р. – 21% [5, с. 8].

Молоді жінки стають досить легкою здобиччю торгівців людьми. Оскільки можна стверджувати не лише про «фемінізацію міграції», в результаті якої все більше жінок та дівчат стають жертвами торгівлі людьми, а й про «фемінізацію бідності».

Соціально-економічні чинники значною мірою підштовхують жінок торгувати своїм тілом, оскільки вони не бажають працювати за безцінь, а це відповідно спонукає їх на небезпечні пошуки роботи за кордоном. Майже дві третини молодих українок (64 %) живуть на межі або поза межею бідності. У найгіршій ситуації опинилися здебільшого жінки, які є фактично безробітними. Серед них кожна четверта жінка ледве зводить кінці з кінцями [2, с. 23–28].

До того ж 60–70% серед усіх безробітних складають саме жінки, а понад 70% жінок в Україні, які закінчують навчання у вищих та середніх навчальних закладах, не можуть знайти роботи [19, с. 118]. Безробіття серед жінок є вищим, ніж серед чоловіків, і жінки працювали на чотири – шість годин довше, ніж особи чоловічої статі [9].

Зв'язок між феноменом торгівлі жінками і бідністю є прямопропорційним. Це твердження пояснюється тим, що саме у регіонах з катастрофічним економічним положенням молоді жінки найбільш уразливі перед обличчям цього феномену. Негативний вплив бідності виражається у зниженні можливості продовжити навчання, скороченні робочих місць, незначній ймовірності матеріальної незалежності від сім'ї свого походження.

Нині особи жіночої статі складають більшу частину людства та отримують прибуток в 1 долар і менше в день. У глобальному масштабі вони у середньому заробляють трохи більше 50% від заробітку чоловіків. Це явище і отримало назву «фемінізація бідності». Жінки виявилися відчуженими від сфери прийняття рішень і розподілу суспільних благ: створюючи дві третини сукупного світового продукту, жінки отримують лише 10% від загального світового доходу та володіють лише 1% світової власності (дані ООН) [10].

За оцінками Світового банку за 2003–2004 рр., рівень бідності серед сімей, главами яких є жінки, становить 28%, тоді як для сімей, главами яких є чоловіки, – 25%. Це означає, що сім'ї, очолювані жінками, не є набагато біднішими від сімей, очолюваних чоловіками. Дослідження також свідчать, що 89% найбідніших родин знаходяться під опікою матерів-одинок [7].

На рівень бідності впливають такі чинники, як доступ до освіти, медичного обслуговування, безпечних джерел водопостачання й опалення (що має особливе значення для сільської місцевості). Цікавим є той факт, що відсоток грамотного населення, успадкований від старої системи, як і раніше є високим, але якість освіти не підвищується, а набуті знання і навички все ще не відповідають потребам ринку праці.

У 2007 році частка зайнятих серед жінок працездатного віку (15 років і старші у більшості країн) склала 49,1%, тоді як серед чоловіків коефіцієнт зайнятості, дорівнював 74,3% [4, с. 3–4]. Це пояснюється

тим, що чоловіки мають можливість отримати роботу у більших сферах господарювання у порівнянні з жінками. Вони працюють, як в управлінській сфері (займаючи робочі «жіночі» місця), так і на тяжких та небезпечних виробництвах.

У той же час, що стосується молодих людей (у віці від 15 до 24 років), які шукають роботу, великої відмінності між представниками двох статей в цілому не існує. Рівень безробіття серед дівчат, що становить 12,5%, лише трохи перевищує аналогічний показник серед юнаків, що дорівнює 12,2%. Імовірність безробіття серед молоді, як і раніше, в три рази вища, ніж серед дорослих [4, с. 3–4].

А тому, не дивно, що середній вік жертв торгівлі людьми і примусової праці за інформацією агентства «United Press International», складає 24 роки (80% людей, яких продано у сексуальне рабство, молодші 24 років), при цьому зустрічаються діти віком молодші 6 років [1].

Не зважаючи на те, що молоді дівчата і жінки складають основну групу ризику, торгівці людьми все більше цікавляться особами більш зрілого віку. Саме цим, зрілим та досвідченим жінкам, важче звернутися за допомогою, а для духовного і фізичного відновлення їм потрібні місяці, і навіть роки. У той же час, люди більш молодого віку – більше відкриті для медичної допомоги, психологічних консультацій, проходження яких є основою успішної реінтеграції.

Більшість жертв торгівлі людьми – це молоді, незаміжні жінки у віці від 18 до 25 років, що мають середню технічну освіту та проживають у сільській місцевості. Всі вони мали вдома дуже низький рівень доходу. Що стосується чоловіків, то більшість із них одружені, у віці від 31 до 50 років, залишають країну на короткий період часу з метою заробити досить грошей для пристойного життя родини. Звичайно, рівень освіти в них такий же, як і у жінок. У 2006 році чоловіки становили приблизно 18% всіх українців, потерпілих від торгівлі людьми, яким була надана допомога, у порівнянні з лише 14% у 2005 році. А у 2007 році відсоток чоловіків, які стали жертвами торгівлі людьми становив приблизно 24% всіх українців, потерпілих від торгівлі людьми, яким була надана допомога [13, с. 4].

Серед дітей жертвами, зазвичай, стають дівчата у віці від 13 до 18 років. Найчастіше родини в них реструктуризовані, а самі вони вже страждали від домашнього насильства [16].

Причинами залучення дітей до торгівлі людьми є недбале та безвідповідальне ставлення батьків, що не задовольняють основні потреби дитини в їжі, житлі, одязі, відпочинку та освіті, або жорстоко поведуться, завдаючи дитині фізичних, психічних, духовних страждань. Такі діти проводять більшість часу на вулиці. Бездоглядні діти з радістю знімаються у порно, жебрачать, оскільки за це вони отримують продукти харчування, миються та ще іноді їм платять гроші. Вони надають секс-послуги, бо це вважається «легким» та «швидким» заробітком, продають своїх друзів для розпусти, бо це приносить вигоду і піднімає їх статус у певній соціальній групі [19, с. 73].

Основними чинниками, які призводять до використання праці дітей і торгівлі ними, є високі показники безробіття, низькі рівні доходів і загальна соціальна трансформація, яка має місце, коли значною мірою перестають діяти старі соціальні норми, але ще не впроваджені нові. Крім

того, різке зростання кількості дітей, які знаходяться під опікою держави було викликане, складнощами перехідного періоду та загальним збіднінням населення. Дедалі більшу кількість дітей залишають матері одразу після їх народження [8, с. 11–13].

У пошуках заробітку, діти ризикують і не в повній мірі усвідомлюють усієї небезпеки для здоров'я, а, можливо, і життя, залучаються до торгівлі людьми, зокрема, до сексуальної експлуатації.

Бідність, в свою чергу, тягне за собою цілий ланцюг наслідків, зокрема, обмежений доступ до якісної освіти, та охорони здоров'я, більш низький рівень життя, недоступність сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Тіньова економіка розвинених держав є місцем «працевлаштування» потенційних жертв торгівлі людьми. Корупція є впливовим фактором поширення торгівлі людьми, оскільки без мовчазної згоди державних органів та посадових осіб, торгівля людьми не набула б такого поширення. Не дивлячись на позитивні зміни в економічній сфері держави, країна перебуває у глибокій кризі. Велика кількість українців залишаються без роботи. Більшість випускників вищих навчальних закладів не можуть знайти роботу, яка б забезпечувала можливості для достойного проживання. У пошуках більш оплачуваної роботи люди звертаються до агентств, які надають допомогу у працевлаштуванні. У гіршому випадку – до посередників, які не можуть гарантувати реальне працевлаштування за кордоном на законних підставах з пакетом соціального забезпечення. Інші ж використовують можливість виїхати за кордон, як можливість побачити світ, вирватися з рутини повсякденного життя, побачити нове життя. Однак, це нове життя для більшості стає пеклом, з якого дуже важко вирватися.

Аналізуючи все вищевикладене, автор пропонує наступне:

1. Вживати заходів для підвищення рівня соціальної захищеності та створення рівних для всіх можливостей працевлаштування, зокрема, жінок у сфері зайнятості з тим, щоб забезпечити (на основі гендерної рівності) право на рівну плату за рівну працю та право на рівність можливостей в області працевлаштування;
2. Встановити квоти у ВНЗ для осіб, які стали жертвами торгівлі людьми.
3. Забезпечувати громадян достовірною інформацією про можливість законного працевлаштування за кордоном. Надати право працевлаштування українських громадян за кордоном лише центрам зайнятості.
4. Формування за рахунок майна, конфіскованого у торгівців людьми, цільового фонду допомоги жертвам торгівлі людьми.
5. Введення спеціальних податкових пільг, інших фінансових або інших подібних стимулів для юридичних осіб, які здійснюють компанії, направлені на інформованість громадськості про торгівлю людьми та її попередження.
6. Прийняття нового Кодексу законів про працю, який би був адаптований до ринкової економіки. Зокрема, окремими пунктами повинні бути прописані особливості роботи домашньої прислуги та можливості легального працевлаштування дітей на час канікул.

7. Надання переваги у навчанні студентам, які уклали договір з юридичними особами щодо подальшого працевлаштування їх у сільській місцевості.
8. Створення у центрах зайнятості населення молодіжних бірж тимчасових робіт, літніх трудових таборів, трудових загонів тощо.

Література:

1. Андрейс Вилкс. Торговля людьми и органами человека: криминологические, политические и социальные проблемы Режим доступа: <http://www.crime.vl.ru/index.php?p=1340&more=1&c=1&tb=1&pb=1>.
2. Галустян Ю.М. Соціологічний вимір проблеми торгівлі людьми як соціальної проблеми сучасності // Висвітлення в ЗМІ проблеми торгівлі людьми: Посібник для журналістів. К.:Інтертехнологія.–2007. – С.23–28.
3. Глобальная безработица // Независимая информация и аналитика из США Washington ProFile от 29.01.2009 <http://www.washprofile.org/ru/node/8363>.
4. Глобальные тенденции занятости среди женщин. Март–2008.- Международное бюро труда, Женева. – 2008. – 37 с.
5. Данные опросов населения. Зеркало – 2008 г. (результаты социологического мониторинга). – К., 2009. – 57 с.
6. Демографічні чинники бідності (колективна монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України. –2009. – 184 с.
7. Економічні дослідження Світового банку – Україна 2000–2003рр.
8. Загальна оцінка країни Україна. – Агентство ООН в Україні. – Київ. – Жовтень 2004. – 136 с.
9. Звіт про дотримання прав людини в Україні у 2008 році, оприлюднений Бюро з питань демократії, прав людини і праці Державного департаменту США, 5 лютого 2009 року. Режим доступу: http://kiev.usembassy.gov/files/090325_human_rights_report_2008_Ukr.html.
10. Злобина О.Ю., Шевцова И.Я., Свистунова Л.П. Женщина в третьем тысячелетии (глобализации и гендерные проблемы). Режим доступа: <http://www.owl.ru/content/trafficking/p52250.shtml>.
11. Левченко К.Б. Торговля людьми як проблема сучасності (соціально-правовий аналіз новітніх тенденцій). // Український соціум. – 2004. – № 2 (4). – С. 34–39.
12. Материалы статкомитета СНГ. Социально-экономическое положение стран Содружеств Независимых Государств в 2005 году // Общество и экономика. – 2006. – № 3.- С. 138–191.
13. МОМ в Україні: Огляд діяльності. Програма представництва міжнародної організації з міграції в Україні. – 2008. – 10 с.
14. Набор методических пособий по вопросам борьбы с торговлей людьми. Глобальная программа по борьбе с торговлей людьми. Организация Объединенных наций. Нью-Йорк, 2006. – 225 с.
15. Новак Н. Зарплати низькі, але працюємо ми ще гірше // Вечірні Черкаси. – 2007. – № 42. – С. 8.
16. «Паралельний» звіт Української Гельсінської спілки з прав людини та Міжнародного фонду «Відродження» щодо забезпечення Україною економічних, соціальних і культурних прав до Комітету ООН з економічних, соціальних та культурних прав. Режим доступу: <http://www.helsinki.org.ua/index.php?id=1193993286>.
17. Чверть молодих українців потенційними мігрантами // Світ за очі від 28.10.2008 // Режим доступу: <http://life.postbox.kiev.ua/problem/49071d66836c5>.
18. Чеханюк Л.В. Жінка як жертва злочинного посягання // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2007. – № 8(70). – С. 115–121.

19. Швед О.В. Профілактика втягнення дітей в сексуальну експлуатацію // Проблеми освіти. – 2004. – Вип. 40. – С. 72–75.
20. Ямницкая Н. Названы основные язвы // Деловая газета. – 2008. – 22 апреля. Режим доступа: <http://vz.ru/society/2008/4/22/161993.html>.
21. Johnson Diane, Trafficking Women into the European Union, News England International and Comparative Law Annual, 1999, p.p.1–19.

Тимошенко І.В., УАБС НБУ

РОЛЬ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У РЕГУЛЮВАННІ ВИБОРЧИХ ПРАВОВІДНОСИН

Стаття посвячена проблемним вопросам определения понятия «международные избирательные стандарты» и определения круга источников избирательного права Украины. Исследуется роль и значение международно-правовых актов в регулировании избирательных правоотношений. Особое внимание уделено рассмотрению законодательных предпосылок применения международной защиты избирательных прав и проблемам её реализации.

The article is devoted the problems questions of determination «International electoral standards» and determination of circle of sources of the electoral legislation of the Ukraine. A role and value of international acts is explored in adjusting of electoral legal relationships. The special attention is spared consideration of legislative pre-conditions of application of international defenses of the right to vote and problems of its realization.

Постановка проблеми. Громадяни України, які реалізують своє право на участь у державних справах шляхом голосування, мають можливість захистити свої порушенні виборчі права як за допомогою державних органів, так і використати міжнародні механізми правового захисту. Питання статусу та ролі міжнародно-правових актів у регулюванні виборчих процесів в Україні останнім часом вітчизняними науковцями майже не досліджувались, надаючи перевагу аналізу національного законодавства та проблемам його реалізації в умовах конкретних виборчих кампаній.

Невирішені раніше частини проблеми. Враховуючи конституційне положення про регулювання організації і проведення виборів виключно законами України (п. 20 ч. 1. ст. 92 Конституції України), такий підхід є виправданим, однак, джерела виборчого права не можуть обмежуватись суто національними джерелами, оскільки виборче право як підгалузь конституційного [1, с. 21], для якого використання методу порівняльно-правового дослідження є способом зіставлення окремих норм і інститутів в рамках порівняльного дослідження об'єктів, предметів і суті конституційного права в цілому, активно звертається до норм міжнародного права з питань регулювання виборчих правовідносин зокрема. Отже, завданням дослідження джерел правового регулювання виборів як інституту конституційного права України є також досягнення основної мети порівняльного правознавства – «вивчати і зіставляти різні правові масиви і системи між собою та з нормами міжнародного права, виявляти подібність і відмінності, визначати тенденції загально правового розвитку» [2, с. 31].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування теоретичних засад виборчого права пов'язане з науковою діяльністю українських